

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An Episcopum vigore hujus decreti possit dispensare in irregularitate occulta hæresis? Et an non solum possit Episcopus dispensare quantum ad usum Ordinum jam susceptorum, sed ut etiam ad novos ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Secundo, an possit Episcopus dispensare vigore Concilii Tridentini, sess. 14. cap. 6. Erroretur, quod non sunt irregulares, & inhabiles ad Officia, qui de heresi suspecti coguntur per Inquisitiones abjurare de vehementi. Ex p. 2. t. 15. & Milic. Ref. 24.

Ad primum affirmatiue respondet Azorius *part. 1. lib. 8. cap. 11. quest. 13. & cap. 21. num. 2.* Donacina *ubi infra, num. 6.* Suarez *num. 4.* Sanchez *num. 2.* Rodriguez *in Addit. ad Bull. Cruc. §. 13. num. 12.* Vgolin. *de irregul. cap. 36. n. 6.* Perez *in leg. 3. tit. 4. lib. 8. ordinam. in tract. de heret. part. 1. fol. 99.* Filliuc. *ubi infra, num. 228.* Farin. *in tract. de heresi, quest. 192. num. 78.* Reginald. *in praxi tom. 2. lib. 3. tract. 2. cap. 15. num. 193.* & alij. Ratio est, quia sententia declaratoria non requiritur ad irregularitatem, cum ipso iure incuratur.

1. Quando autem ipso iure incurritur, non requiritur, ut factum sit notorium, sed satis est esse commissum. Hac sententia est tenenda, licet probabiliter, ut opinatur Reginald. *ubi supra*, contrariam exempli sunt non ignobiles Authores. Ita Henriquez *lib. 4. cap. 4. §. 6.* Garfias *ubi infra, num. 85.* Auila *de cons. part. 7. disp. 4. dub. 2.* Viualdus *in Append. ad Candel. aut. cap. 11. num. 13.* Sayr. *de cons. lib. 7. cap. 12. num. 16. in fin. & alij.*

3. Sed tota difficultas est in secundo quaesito, de quo inhaerent interrogatio fuit. Nam quidam Theologus Societatis I. E. S. V. ad quem etiam hic casus peruenit, negatiue respondit. Putabat enim potestatem per Concilium Tridentinum Episcopis concessam esse per Bullam Cœnæ abrogatam, & sic argumentabatur. Episcopi modo non possunt vigore Concilij absolueri ab heresi occulta; ergo neque dispensare super irregularitate ex ipsa heresi occulta contracta. Maior patet ex declaratione Clement. VIII. apud Azor. *tom. 1. lib. 8. cap. 19. quest. 3. & cap. 10. quest. 10.* Greg. XIII. apud Fulcum *de viti. lib. 2. c. 31. num. 2.* Pij V. apud Nauartum *in Manuali cap. 27. num. 275.* & Illustrissim. Cardinalium apud Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 3. sect. 2. num. 1.* Minor probatur *ex cap. cum illorum, de sen. excom. vbi habetur Episcopum non posse in his casibus dispensare, in quibus est illi prohibita absolutio, nam maiora illis intelliguntur prohibita, quibus prohibita sunt minora.* Cum ergo Episcopis prohibita sit absolutio heresis, prohibita etiam censetur dispensatio irregularitatis, eo quod potestas dispensandi maior vocetur potestate absoluendi ab excommunicatione. Et ita hanc sententiam extra dictos admodum R. R. P. P. tenet, & docet Suarez *in 3. part. tom. 5. de cons. disp. 1. §. 43. num. 7.* Donacina *de cons. disp. 7. quest. 3. §. 2. num. 11.* & Rodriguez *in summa, tom. 3. cap. 183. num. 5.*

4. Sed ego his non obstantibus contrariam sententiam tenui, & consului, quam docet Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 25. num. 18.* Garfias *de beneficiis, tom. 2. part. 1. cap. 10. num. 86.* & nouissime Filliucius *in qq. moral. tom. 1. tract. 20. cap. 9. num. 246.* vbi ait: Bulla Cœnæ tantum reuocat facultatem absoluendi, ac de dispensatione nullum verbum. Cum ergo sint res distinctæ, & independentes, non est faciendum deductio ex vna ad alteram. Nec obstant ea, quae in contrarium adducuntur. Nam Lorca *in 2. 2. q. 1. ar. 4. disp. 45. n. 9.* & alij quam plures apud Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 27.* negant maiorem propositionem argumenti: putant enim hodie per Bullam Cœnæ non esse sublatam Episcopis autoritatem absoluendi, sed quicquid sit de hoc, ego concedo maiorem, nego consequentiam argumenti. Nec, ut obseruat Filliucius *ubi supra, cap. cum illorum, Tom. 111.*

contra nos est, imò fauet nostræ sententiæ. Nam textus dicit, maius esse absolutionem, quam dispensationem, ut patet legenti; idèoque verita dispensatione, tanquam minori, intelligi etiam esse prohibitam absolutionem, tanquam maiorem. At nos contra dicimus, verita absolutione cum sit maius, non prohiberi dispensationem, quod est minus, quod est notandum aduersus glos. *ibi*, & alios qui corrumpunt illum textum.

5. Notent verò Confessarij circa præsentem materiam, quod Azorius *part. 1. lib. 8. cap. 21. quest. 8.* putauit illos, qui de heresi suspecti coguntur per Inquisitores abjurare de vehementi, incurrere in hanc irregularitatem, ratione suspicionis vehementis de heresi, & notoriæ quidem. Sed contrarium est tenendum cum Farin. *in tract. de heresi, quest. 192. num. 80.* Sanchez *tom. 1. sum. lib. 2. cap. 25. n. 12.* Filliuc. *ubi supra num. 235.* & aliis. Neque enim sunt irregulares, neque inhabiles ad officia & beneficia. Nam cum illorum heresis non esset probata, seipsos purgatur, & innocentes ostenderunt per abjuracionem.

Sup. hoc in tom. 5. r. 5. Ref. 51. & ibi in tract. 10. Ref. 83. vlt. & in Ref. 136. §. etiam vlt.

RESOL XXXIII.

An Episcopi vigore huius Decreti possint dispensare in irregularitate occulta heresis?

Et an non solum possit Episcopus dispensare quantum ad usum Ordinum iam susceptorum, sed et etiam ad novos Ordines recipiendos possit habiles reddere quoscumque Hæreticos occultos ad fidem reuersos, & ab excommunicatione Summo Pontifici referuata iam absoluios? Ex parte 7. tract. 2. Refol. 25.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Suarez, & alij quos citauit *in part. 2. r. 15. ref. 24.* Sed merito ibi affirmatiuam sententiam docui, quam me citato nouissime tenent tres docti recentiores, Triulench *tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 10. num. 4.* Marchinus *de Sacramento Ordinis tractat. 1. part. 8. cap. 2. num. 11.* & Barbosa *de potestat. Episcop. in editione vltima, part. 2. allegat. 39. num. 4.* Idem etiam docent præter alios, à me, *ubi supra* citatos, Boffius *de iulileo sect. 1. cap. 10. §. 12. num. 244.* & ratio est, quia neque ex Bulla Cœnæ, neque ex alio Canone habemus hanc facultatem concessam Episcopis per Tridentinum fuisse illis reuocatum; ergo manutenendi sunt in sua possessione.

Quæ hic est Ref. antecedens §. Sed nota. Et lege aliam vers. & Ref. eius auct. not.

2. Nec valet dicere quod in nostra sententia Bulla Cœnæ reuocauit Episcopis facultatem absoluendi ab heresi occulta; ergo etiam censetur abrogasse facultatem dispensandi ab irregularitate. Nam respondeo negando consequentiam, non est igitur vera ista propositio: Qui non potest absolueri, non potest dispensare. Et tamen dispensandi potestas sit maior potestate absoluendi: siquidem, cum istæ sint potestates disparatæ, ex vna non inferitur alia. Secundo, non procedit illa regula, vbi maius est permillum, & minus expressè vetitum: ut in casu nostro absolutio ab heresi expressè vetita per Bullam Cœnæ: dispensatio ab irregularitate ei annexa est permilla; quia nullo Canone reuocata.

3. Quæ omnia ita vera sunt, ut Episcopus non solum dispensare valeat ab hac irregularitate quoscumque Clericos, etiam Diaconos, quantum ad usum Ordinum iam susceptorum: nam hanc facultatem etiam ante Tridentinum habebant Episcopi, *cap. Saluberrimum; & cap. conuenientibus 1. questione 7.* Sed etiam ut ad novos Ordines recipiendos possit habiles reddere quoscumque hæreticos occultos ad fidem reuersos post peractam penitentiam, & ab excommunicatione Summo Pontifici referuata iam absoluios.

